

2Kr 5,1-15a. Salv 10. 7. 22

Naamán, velitel vojska aramejského krále, byl u svého pána ve veliké vážnosti a oblibě, protože skrze něho dal Hospodin Aramejcům vítězství. Tento muž, udatný bohatýr, byl postižen malomocenstvím. Jednou vyrazily z Aramu hordy a zajaly v izraelské zemi malé děvčátko. To sloužilo Naamá-nově ženě. Řeklo své paní: „Kdyby se můj pán dostal k proroku, který je v Samaří, ten by ho jistě malomocenství zbavil.“ Naamán to šel oznámit svému pánu: „Tak a tak mluvilo to děvče z izraelské země.“ Aramejský král řekl: „Vyprav se tam a já pošlu izraelskému králi dopis.“ I šel. Vzal s sebou deset talentů stříbra a šest tisíc šekelů zlata a desaterý sváteční šaty. Izraelskému králi přinesl dopis: „Jakmile ti dojde tento dopis, s nímž jsem ti poslal svého služebníka Naamána, zbav ho malomocenství.“ Když izraelský král dopis přečetl, roztrhl své roucho a řekl: „Jsem snad Bůh, abych rozdával smrt nebo život, že ke mně posílá někoho, abych ho zbavil malomocenství? Jen uvažte a pohledte, že hledá proti mně záminku!“ Když Eliša, muž Boží, uslyšel, že izraelský král roztrhl své roucho, vzkázal králi: „Proč jsi roztrhl své roucho? Jen ať přijde ke mně. Poznám, že je v Izraeli prorok.“ Naamán tedy přijel se svými koni a s vozem a zastavil u vchodu do Elišova domu. Eliša mu po poslovi vzkázal: „Jdi, omyj se sedmkrát v Jordánu a tvé tělo bude opět zdravé. Budeš čist.“ Ale Naamán se rozlítil a odešel. Řekl: „Hle, říkal jsem si: ‚Zajisté ke mně vyjde, postaví se a bude vzývat jméno Hospodina, svého Boha, bude mávat rukou směrem k posvátnému místu, a tak mě zbaví malomocenství.‘ Cožpak nejsou damašské řeky Abána a Parpar lepší než všechny vody izraelské? Cožpak jsem se nemohl omýt v nich, abych byl čist?“ Obrátil se a rozhořčeně odcházel. Ale jeho služebníci přistoupili a domlouvali mu: „Otče, ten prorok ti řekl důleži-tou věc. Proč bys to neudělal? Přece ti řekl: ‚Omyj se, a budeš čist.‘“ On tedy sestoupil a ponořil se sedmkrát do Jordánu podle slova muže Božího. A jeho tělo bylo opět jako tělo malého chlapce. Byl čist. Vrátil se k muži Božímu s celým svým průvodem. Přišel a postavil se před něho a řekl: „Hle, poznal jsem, že není Boha na celé zemi, jenom v Izraeli.

Omyj se, a budeš čist. A jeho tělo bylo jako tělo malého chlapce, byl očištěn. Takhle se to v tomto příběhu opakovaně ozývá, a autor tak upozorňuje, tady nejde o nějaký náboženský bulvár, zázračné uzdravení, za jakým se táhnou zástupy a jež rozumné lidi spíš odpuzuje.

Malomocenství totiž v těchto příbězích nepředstavuje ani tak zdravotní obtíž, jako spíš znečištění, **stigma**. Vylučuje ze společnosti, cejchuje nakaženého jako podezřelého tvora. Vzbuzuje pochybnosti o jeho kvalitách: Nedostal on to za trest? Uzavírá do klece předsudků, ponížení a beznaděje. S tím nic nenaděláš, zní od blízkých i v duši. Blbá karma, říkají takovému životnímu stavu někteří mí depresivní přátelé. Nebo taky sociální vyloučení. Cejch předsudků, který se snadno na člověka neprávem nalepí. Mocným a silným zas připomíná, že ani úspěšní generálové života a dějin nemají pojistku proti křehkosti, zranitelnosti života. **A očištění**, to v tomhle případě znamená **vysvobození** z téhle pasti. Darované omytí z toho, co se na člověka nalepilo neprávem, i toho, co si nějak nesem uvnitř.

Vysvobození z pasti křehkosti, v níž jsme nečekaně uvázli.

Jak k tomu očištění Naaman přišel?

Ne koupelí v uzdravujících horských bystřinách, ani skrze nějaké tajuplné šamanské rituály, ani skrze předepsané odříkání, nějakou obdobu suchého února, zázračných diet, či bylinkových odvarů. Přišel k němu jak slepý k houslím,

když narazil na ten správný příběh. Na slovo o záchraně a naději, jež mu vyřídil Eliša. Přičemž Eliša není žádný profesionální flandák, do náboženských rouch navlečený a tituly ověncený kněz či léčitel – ale prorok. Svědek pravdy. Neskladný Hospodinův aktivista, který v církvi i mimo ni připomíná, odkud plyne vysvobození mařeným, ničeným beznadějným lidským příběhům.

Jen ať pozná, že je v Izraeli prorok, říká zlomovém bodě tohoto příběhu Eliša, a tak nabízí klíč, jak ho číst, a jak se jím nechat oslovit. Když se ptáme po Bohu naděje, vysvobození a života (a snad tu jsme dnes také jako ti, kdo se právě takhle ptají), posílají nás tyhle příběhy o záchraně k Bohu Izraele, a Otci Ježíše Krista. Přičemž to podstatné nám o tomto Bohu poví prorok. Neskladná postava, provokující svým svědectvím, a někdy už jen svou přítomností právě potentáty a flandáky. Zvláště takové ty důležité. Jen ať se tedy pozná, jen ať dnes poznáme, že je v Izraeli prorok.

Jak ta očista, ta záchrana probíhá? Tak, jak to v evangeliích, dobrých zprávách staré i nové smlouvy chodí: Neřeší se procedura, správný rituál, ale **důvěra**, důvěra v **poselství toho, který záchranu ztělesňuje**: Eliša skrz dveře Naamanovi vzkáže: „Vyřídte mu, ať se sedmkrát omyje v Jordánu, a bude čist.“ A jak jsme předeslali, čistý znamená, vysvobozený. Od toho ponižujícího, vylučujícího oceňování. Zmizí malomocenství, a s ním především všechno to, co sebou nese. Vyloučení ze společnosti, přesvědčení, že je to za trest, neúprosná tíživost blbé karmy. Očištění, to je navrácení lidské důstojnosti. V očích Božích, a pak i lidských. Vtip Elišova poselství pro Naamana se skrývá v detailu nikoli nepodstatném. Omytí a prohlášení za zdravého a čistého byl obřad, kterým se podle Tóry potvrzovalo, že dotyčný **už je** ze svého malomocenství **zcela vyléčen**. Vlastně tedy Eliša Naamanovi vzkazuje: Neboj se, tvé uzdravení, tvá záchrana už je díky Bohu hotová věc. Teď už jdi jen stvrdit do Jordánu, že na má slova spoléháš, že mému prorockému poselství věříš. Ponoř se do řeky příběhů, do vody, která připomíná, že ty staré příběhy o záchraně a očistě a darovaných nových šancích, mají sílu i tady a teď, v tvém, našem žití. Koneckonců, kdo projde Jordánem, ten to smí přijmout jako ujištění, že mu patří dobrodiní Boha Izraele. (a podobnost se křtem tu není pouze náhodná).

Jenže právě to Naamanovo pohanské ucho zprvu neslyší.

Tak trochu jako náboženský turista čekal, že ho místní prorok začne okuřovat a mumlat k tomu ty správné magické formule. A když slyší „Jdi do Jordánu,“ zní mu to, vzhledem k jeho očekávání i k vyhlášené špinavosti té řeky, jako by ho prorok poslal kamsi. Naštve se a zklamaně poručí otočit. Proto teď stojí za to připomenout si, **díky komu se nakonec Naaman k té darované očistě dostal**. Kdo mu ukázal cestu? Úplně na začátku to byla bezejmenná služebná. Izraelské děvčátko, odvláčené do ciziny jako kořist. Anonymní oběť nekonečných bojů v tehdejší Sýrii. Teď dostává tvář, jako svědkyně, jejíž slovo uvádí do pohybu příběh záchraně a naděje: Tam u nás doma, v domově, který jsem ztratila, je prorok, a ten by mohl mému pánu pomoci.

A stejně tak se do příběhu musí vložit bezejmenné služebnictvo ve finále. Už podruhé v tomhle příběhu lidé na první pohled bezvýznamní, nízcí, anonymní pěšáci dějin, nasměrují ty důležité a viditelné figury na cestu záchraně: „Otče, zastupují cestu odvrátivšímu se Naamanovi, nestálo

by za to toho proroka poslechnout? Copak ti jeho slovo neukazuje novou budoucnost? Copak ti nezaslíbilo přesně to, co potřebuješ?“ Ač bezvýznamní a anonymní, mluví jako ti, kdo důvěřují tomu prorockému zaslíbení záchrany. A protože se jim podařilo Naamana přesvědčit, tak i on sám jde, a ponoří se do Jordánu.

Když z těch špinavých vod vylezl, zjistil, že se prorokovo slovo stalo tělem. Jeho novým tělem, uzdraveným, očištěným. Stalo se, jak mu prorok zaslíbil: I jej potkala záchrana. Je čist. Skončilo jeho vyloučení. Otevřela se mu vysvobozená existence. Darovaná lidská důstojnost.

Až doposud se přitom Elíšovy spásné zásahy týkaly jeho vlastních, učedníků a jeho lidu. Ale když se o té záchraně doslechli u pohanských, a navíc ještě nepřátelských sousedů, má to dopadnout podobně. Jak tedy mají dopadnout lidé, kteří z církve nejsou, ale proniklo k nim, že se tu nepěstují jen káravě zdvižené prsty, nejrůznější předsudky, ale také a především svědectví o záchraně a vysvobození? Tak jako Naaman.

Však také Naaman jako člověk, který potkal blízkost Boha záchrany na závěr promlouvá: Teď už tváří v tvář prorokovi vyznává své vděčné krédo: Teď jsem poznal, že pravý Bůh, Bůh záchrany a vysvobozeného žití, je jen a jen tady. Váš Bůh je živý, váš Bůh dává skutečnou naději, váš Bůh umožňuje, že svítá nově den! I když k vám nepatřím, přece mě zachránil z mého trápení a odsouzení.

Tohle jsme tedy měli poznat, u toho dnes být, na prorocký pramen téhle důvěry narazit, k němu se nechat pozvat. Bez rozdílu víry, vyznání příslušnosti (či orientace) zjistit, že Elíša znamená *Můj Bůh je spása*, a z té spásy patřičně načerpat. Obnovu, očištění, darovanou důstojnost. A taky ujištění, že ani malomocenství ani jakékoli vyloučení, ani blbá karma ani církevní či necírkevní příslušnost nemohou nás odloučit od spásy, která je s námi v tom příběhu, který ztělesňuje spásu. Ať už je jeho hlavní postavou Elíša nebo Ježíš. Amen.

2 Kr 5,1-19a Salv 10.7.22 (bohoslužby se křtem)

Píseň 192,1

In: Ve své spravedlnosti nám odpovídáš činy budícími bázeň, Bože, naše spásu, naděje všech končin země. Blahoslavený, koho vyvolíš a přijmeš, aby směl pobývat ve tvých nádvořích. Amen (Ž 65,6.5a)

Píseň 77 (Ž 65),1-4

Modlitba

Stojíme před tebou s úžasem Pane, vždyť když se nachomýtneme k tomu, co se o tobě vypráví, nezbývá než žasnout. Stojíme tu s pokorou, protože si moc dobře uvědomujeme, že nemáme nic navíc oproti těm, kdo tu nejsou, kdo tě nepoznali. Stojíme tu s vděčností, za to, že nám příběh tvé záchrany přece jen promluvil do života. A stojíme tu s očekáváním, čím nás obdaruješ, co nám dáš zaslechnout, co nám otevřeš. Věříme, že se svým úžasem a očekáváním nejsme vedle. Naplň naše žití svými dary. A naše lidská slova postav na pevný základ své věrnosti. Amen

Křestní čtení J 15,1-4

Dnes, po 5měsíční přípravě posloužíme svátostí křtu.

Křest sice známe jako pojem a obřad církevní, ale to slovo původně znamená **umytí**, tak jako když se umývá nádobí. A jako název pro očistu ho pak začali užívat i v oblasti duchovní. Samozřejmě nás napadne, jako náboženskou očistu potřebují malé děti, batolata? Byť víme, že to nejsou zdaleka taková neviňátka, jak se nám dospělým jeví, přece jen, očista, to je něco, co vyhlížíme spíš my dospělí.

To my dodržuje tu suchý únor, tu nějakou dietu či jiné rituály, s jejichž pomocí se snažíme ze svého těla a života vypudit to, co ho zle, nelidsky, toxicky zanáší.

Ježíšovo podobenství o vinném kmeni a ratolestech umožňuje nahlédnout tyhle otázky z opačného konce: Zve nás, abychom se mu svěřili, a svěřili mu i své ratolesti – s důvěrou, že tu pravou, očištnou mízu života jim i nám dává jako dar. To, co očišťuje, potkáváme v jeho příběhu, jako proměňující moc jeho spolulidství, lásky, soucitu a svědectví o tom, co má budoucnost. A on teď ujišťuje, tahle slova, tyhle příběhy, to není jen sen, ale síla, moc, energie, na niž se můžete napojit, aby váš život nesl opravdu dobré plody. Křest ujišťuje, patříš jako ratolest na tenhle vinný kmen nejušlechtlejší kvality – tak se neboj pro své žití čerpat jeho životodárnou mízu, mízu, jež očišťuje k lidskosti.

Ježíš přitom nepřebírá, koho si na svůj kmen naroubuje: Nehledá odrůdu s nejdelší tradicí, největší nosností, atraktivní chutí, barvou a vůní, odolnou vůči plísňím i mrazům, to vše nejlépe pěkně pohromadě... Tuhle tak trochu nedosažitelnou kombinaci té nejkvalitnější révy nese on sám, a ratolestem je jako tu mízu předává: Očišťuje nás, když se náš život stal planým, neplodným přežíváním. Očišťuje, abychom nenesli plody takovéto toho náboženství, jež se neumí nabídnout bližnímu a své plody a výplody si chce užít jen samo pro sebe. Dokonce i ratolestem, co nesou plody nepoživatelné málem jak psí víno dokáže dát novou kvalitu. Zastává se jich před vinařem, že z těch šlahounů plných podezřelých či neperspektivních plodů by přece ještě mohlo něco být, jen ať jim dá šanci.

Jistě, je to proti přírodě i proti pořádkům zakořeněným v církvi i společnosti. Ale on taky Ježíš každou chvíli proti pořádkům vládnoucím v přírodě, náboženství či společnosti jednal. A síla, která ratolesti živí a obnovuje, není moc matky přírody, tj. proces nemilosrdného přirozeného výběru, ale moc jeho lásky: Lásky která slouží, nehledá svůj prospěch, vydává se pro druhé – a tak očišťuje. Křest ujišťuje, téhle mé lásce patříte. Tak se v ní neostýchejte spočinout. Má cenu v ní vydržet.

Ustanovení křtu Mt 28 + Křest

Požehnání (J 15,5.11)

Píseň 423 (kytara)

kázání 2Kr 5,1-15a

Píseň 195 (D 614)

Ohlášení

Přímluvy, Kyrie

Za lidi, na něž doléhají předsudky, odsuzování, tíživost situace, vyloučení. Za ty, jež dostihla nemoc, kdo náhle pocítili křehkost, *Kyrie eleison*

Za církev, prorocky odvážnou svědkyni pravdě, tvému vysvobození, tvé široké náruči, i tvé očistě. Blízkou lidem v nouzích a tísních. *Kyrie eleison*

Za děti, pokřtěné, za ty kdo přestali čerpat tvou mízu, nebo ji ještě neobjevili. *Kyrie eleison*

Za ty kdo trpí na místech kde se válčí, za ty kdo hledají bezpečí, ztratili blízké, potřebují povzbudit. Ať jim sami dokážeme stát po boku, a vytrváme, i když to nebude populární. *Kyrie eleison*

OTČE NÁŠ

Poslání Fp 2,12c-16

Požehnání 2Kr 19a

A jako požehnání si přivlastněme slova, jimiž Elíša propouští zachráněného Naamana: I řekl jemu: JDI V POKOJI. Amen

Píseň 283 (Hospodin sám národů Bůh)